

Σ. ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ - Σ.Ν. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

« ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ »

⌘

Εισαγωγή στις βασικές έννοιες και ζητήματα της θεωρίας της λογοτεχνίας και στις κύριες μεθόδους κριτικής ανάγνωσης των λογοτεχνικών κειμένων: φύση και λειτουργία του λογοτεχνικού κειμένου, παράγοντες της λογοτεχνικής επικοινωνίας (συγγραφέας, κείμενο, αναγνώστης, γλώσσα, ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο) και παρουσίαση των κυριότερων σχολών και τάσεων του θεωρητικού στοχασμού πάνω στη λογοτεχνία τον 20ο και 21ο αιώνα (ρωσικός φορμαλισμός, Νέα Κριτική, δομισμός, αποδόμηση, αναγνωστικές θεωρίες, μαρξιστική κριτική, ψυχαναλυτική κριτική, πολιτισμικές σπουδές). Εξοικείωση με βασικές έννοιες της αφηγηματολογίας (κυρίως του G. Genette) και εφαρμογή σε συγκεκριμένα κείμενα. Επίσης, πραγμάτευση των απόψεων για τον ποιητικό λόγο και θεωρίες για τα λογοτεχνικά είδη. Στο μάθημα εξετάζονται αποσπάσματα από αντιπροσωπευτικά δοκίμια (Jakobson, Shklovski, Eco, Barthes, Bakhtin, Cohn κ.ά.) και επιχειρείται προσέγγιση λογοτεχνικών κειμένων σε συσχετισμό με βασικές έννοιες ή σχολές της θεωρίας της λογοτεχνίας, ενώ λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα δραματικά κείμενα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Παράδοση 1: Εισαγωγή: Τι είναι θεωρία και ποια η χρησιμότητά της — Τι είναι η θεωρία της λογοτεχνίας — Η λογοτεχνία ως κοινωνικό φαινόμενο και ως σύμβαση — Η γλώσσα ως σύμβαση

Παράδοση 2: Ρωσικός φορμαλισμός — Σχολή της Πράγας — Νέα Κριτική — δομισμός

Παραδόσεις 3-8: Αφηγηματολογία (με στοιχεία για την ανάλυση του δράματος) — εφαρμογές

1. Αφηγητής – Οι λειτουργίες του αφηγητή
2. Αφήγηση
3. Εστίαση (Genette, Bal)
4. Αφηγηματικά επίπεδα

5. Αφηγηματικοί τρόποι
6. Χρονικές δομές στην αφήγηση
7. Η αναπαράσταση της συνείδησης, της σκέψης και του ενδιαθέτου λόγου
8. Το αφηγηματικό μοντέλο του A. Greimas
9. Αφήγηση και δράμα

Παράδοση 9: Αποδόμηση — Νεομαρξιστικές θεωρίες — Ψυχαναλυτικές θεωρίες — Φεμινιστικές θεωρίες και θεωρίες του φύλου

Παράδοση 10: Αναγνωστικές θεωρίες και θεωρίες της πρόσληψης — Γλωσσολογικές θεωρίες

Παράδοση 11: Θεωρίες για τον ποιητικό λόγο

Παράδοση 12: Θεωρίες για τον ποιητικό λόγο — εφαρμογές

Παράδοση 13: Θεωρίες για τα λογοτεχνικά είδη

Εγχειρίδια:

- 1) Κ. Μ. Newton (επιμ.), *Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα*, μετ. Θ. Κατσίκερης, Κ. Σπαθαράκης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2013.
- 2) Γ. Βελουδής, *Γραμματολογία. Θεωρία της λογοτεχνίας*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2011.

Η εξέταση του μαθήματος θα είναι γραπτή.